

Ljudska

Samouprava

Glasi¹⁹lo gospodarstva, prosvete in politike.

Izhaja
vsakega 10. in 25.
v mesecu.

Naročnina za
leto 1927
30 Din.

Številka pošto-
čkovnega urada
Ljubljana 12.592.

Uredništvo
in upravljanje:
Kočevje št. 18.

Telefon št. 5.

Oglasi:
mali beseda 2 Din,
sicer po dogovoru.
V uredniškem delu
vrstica Din 10.—

Možje kočevskega sreza! Dne 23. januarja
vse krogljice
v zadnjo škrinjico!

Nosilec liste NRS za srez kočevski

Ludvik K. Tschinkel

je rojen v Grčaricah kot sin posestnika in trgovca. Je torej dete našega sreza. Njegova mati rojena Nosan izvira iz svoje dni širom Slovenije znane slovenske trgovske rodbine Nosan iz Gotenice. Oče našega kandidata se je povzpela od podeželskega posestnika in gostilničarja do uglednega petičnega fabrikanta v Grčaricah. Svojo rodbino je vzorno vzgojil; en brat našega kandidata je industrijalec in župan v Kočevski reki, drugi je

hotelir in posestnik v Kočevju, kjer so v uglednih rodbinah pomožene tudi njegove sestre, naš kandidat je pa industrijalec v Ribnici. Tam si je v veleugledni narodni rodbini ribniških Podbojev našel tudi življensko družico, ki ga zvesto podpira v vseh svojih stremeljenjih. Kandidat Tschinkel je eden največjih trgovcev in podjetnikov v okraju; od njegove podjetnosti žive cele

vasi. Splošno je znano, da plačuje gospod Tschinkel svojim delavcem prostovoljno višjo mezdno nego katerikoli podjetnik v okraju, vsled česar ga tudi delavstvo, za katero ima očitno srce, spoštuje kot očeta. Za oblastno skupščino bo gospod Tschinkel kot izboren gospodarski strokovnjak z bogatimi izkušnjami in širokim gospodarskim znanjem dragocena pridobitev.

Kaj naj volimo 23. januarja?

Zopet smo klicani volilci k volilnim škrinjicam. To pot za oblastne ali deželne poslance. Žalibog moramo voliti po strankah in le deloma po osebah. Koga naj volimo, katero stranko?

Dovolj so nas doslej farbali klerikalci s svojo avtonomijo. Dosegli so toliko, da smo že vsi na beraški palici. Mislili so, da se jih bo Beograd ustrašil, pa kar pod klop zlezel pred njih avtonomijo. Beograd se pa še Radiča ni ustrašil, ampak je lepo sprejel ustavo, sprejema proračune, dela po stave in davke, deli dobrote in udarce, ne meneč se za kričanje naših avtonomistov. Posledica tega kričanja namesto dela naših poslancev v Beogradu je, da imamo zastopnike samo v parlamentu, kjer se kujejo bremena, nimamo pa zastopnikov v vladi, kjer se iz teh bremen dele dohodki in dobrote.

Za tako nesposobno zastopstvo se lepo zahvaljujemo.

Enako moramo odkloniti tudi samostojne demokrate. Lepa je demokratska ideja, toda čim je Pribičević zapustil Davidoviča in razcepil demokratsko stranko, bi bil moral stopiti v radikale, da bi bil kaj veljal. To je tudi nameraval. Toda s cincanjem je zamudil vlak, a s političnim izdajstvom Davidoviča si je zaprl vsa druga vrata. Danes je ta stranka 22. poslancev bolj osamljena v parlamentu in v javnem življenju kot vsaka druga. To tudi čutijo pristaši te stranke sami navzlic vsem umetno vprizorjenim shodom Pribičevića. V tej osamljenosti so se zagrizli v svojo jugoslovansko ideologijo, povzeto iz prevratnega navdušenja mladih ljudi, preklinjajo vse druge stranke kot krivoverce liki srednjeveškim papežem, in preganjajo osebno vsakega, ki ne trobi v njih rog. Posledica tega nerealnega početja je, da so samostojni demokrati danes najbolj obsovana stranka v državi. Jasno je, da si bo vsak volilec dobro premislil, predno zveže svojo politično usodo s takimi ljudmi, podobnim že posebni sekti.

Ali naj napolnimo Puceljevo škrinjico?

Kaj še! Puceljeva stranka je veliko obetala, končno se je pa vsled od ljubosumnega odbijanja sodelovanja delavoljne inteligence izkristalizirala v nevažno podeželsko napol liberalno birtovsko in kramarsko stranko brez resnega volilstva. Po krahju 1. 1923, ko je bil od 9 poslancev te stranke izvoljen le še Pucelj, pa še ta bomo z ostankom, se je končno z ostanki rešila v Radičevo hrvatsko malho. Toda tu se slabo počuti; očitno bi rada izkočila, pa ne ve kam.

Taki brezpomembni strančici, ki po vrhu še sama ne ve, kaj in kam hoče, ne moremo pokloniti najdragocenejši politično darilo — zaupanje volilca, volilno kroglico.

Preostaja le še ena v poštev prihajajoča stranka — vsedržavna Narodna Radikalna Stranka. Ona šteje od 315 celih 143 poslancev. Do lastne večine v parlamentu ji manjka le še 15 mož. Brez nje ni vlade. Resno se računi, da dobi ta stranka pri prihodnjih volitvah sama večino v parlamentu. Biti član take stranke, se pravi biti član res vsedržavne stranke, člen nepridirne falange od Triglava do Bitolja. Kar ta reče, to drži. Zakaj ne bi mi Slovenci postali aktivni člani te res demokratske vsedržavne stranke, da bi imeli za svoje potrebščine ne samo samega

sebe ali celo le del od nas, ampak večino državnega ljudstva za seboj? Za poslancem te stranke v oblastni skupščini bo stala cela Narodna Radikalna Stranka, cela vlada in vsi merodajni faktorji. Kaj nam pomagajo Janezi v Ljubljani, pa če še bolj razgrajajo, ako bodo osamljeni? Ako pa stoji za njimi vsedržavna stranka, Beograd, bo pa enega Janeza beseda zaleгла navzgor in navzdol — morda več kot vseh ostalih 52 mož ljubljanske oblastne skupščine, za katerimi bodo stali le njih volilci in nihče drugi.

Zato:

23. januarja 1927 vsi trezni in resni možje, — Vaše kroglice v škrinjico Narodne Radikalne Stranke!

Poročila

o shodih Narodne Radikalne Stranke za oblastne volitve.

Kočevje. V soboto dne 8. januarja t. l. se je vršil v gostilni „Pri parni žagi“ volilni shod NRS za oblastne volitve. Udeležilo se ga je 136 volilcev, v ogromni večini same trde, žuljave roke iz tvornic, industrijskih podjetij, obrti in železnice. Vsi trije gostilniški prostori so bili natlačeno polni. Shod je otvoril predsednik Srežkega odbora NRS Dr. Sajovic s pozdravom na vse navzoče. Razložil je pomen oblastnih volitev za ljudstvo in stališče Narodne Radikalne Stranke v državi, oblasti in srezu do ljudstva in posameznih stanov. Narodna Radikalna Stranka je stranka ljudstva; izšla je iz težaških in delovnih krogov in ako je danes najmočnejša stranka v državi, kjer ima vsak državljan samo eno kuglico, je to dokaz, da ona za ljudstvo tudi dela, ker bi jo sicer skoro večina državljanov pri tajnih volitvah ne volila. Slovenci smo politično in gospodarsko reveži ter potisnjeni v stran. Kriji smo pa tega sami, ker smo volili doslej strančice, ki v državi ne pomenijo mnogo in gredo le za puhlimi gesli, mesto za resnim delom v parlamentu in na merodajnih mestih, in zato tudi ne dosežejo nič. Ravno zato, ker smo mi Slovenci maloštevilni — en dober milijon — in drugim 12 milijonom ne moremo komandirati, je treba, da se priključimo močni vsedržavni in vsestanovski stranki, kot je edinole NRS, ki bo potem v enaki meri kot za druge svoje pristaše, morala skrbeti tudi za nas, ako bo hotela obdržati naše glasove in biti vsedržavna in ne samo plemenska stranka. Nje program je vsedržavni in vsestanovski, njeni voditelji dalekovidni, delavni in ljudski možje, ki so sami izšli iz ljudstva in poznajo njegove težnje. NRS že šesto leto deluje v tem srezu, kjer ima že stare, utrjene postojanke, ki jih poznate vsi. Tudi njeni voditelji v srezu vam niso nepoznani. Zbor srežkih zaupnikov je dne 5. decembra l. l. odločil, da gre NRS v oblastne volitve z lastno listo. Postavil je tudi kandidate v soglasju programom stranke, ki smatra vse delovne poklice in stanove za potrebne in zahteva, da se vsi stanovi in poklici za skupen napredek in skupno korist spopolnujejo in podpirajo, ne pa sovražijo ali še celo drug drugemu delajo škodo. Iz tega vidika izhajajoč je postavil strankin zbor poleg delodajalca v isti vrsti delojemalca za kandidata, poleg hišnega posestnika uradnika in delavca, vse kot enakopravne državljane in kandidate. Skupni naši poklicni tovariši so tudi skupni naši kandidati. Ker

nas je SLS prehitela in ima prvo škrinjico, smo mi postavili našo na zadnje mesto. Kdor ljubi delavca kot kandidata, bo prinesel kroglico do zadnje škrinjice in jo bo tu daroval svojemu tovarišu. Nato je predstavil govornik zboru volilcev njih tovariše, starega preizkušenega Slovenca, rudniškega paznika Leopolda Drobniča, delovnega žel. poduradnika Alfreda Twrdija in marljivega posestnika H. Hönigmann kot navzoče kandidate iz Kočevja, s pozivom, da naj 23. januarja kot en mož vržejo kroglice v zadnjo škrinjico, ki je škrinjica njih tovarišev in sotrpinov, da oni s pomočjo vsedržavne stranke preskrbe delovnemu ljudstvu to, kar so dosedanje slovenske stranke in strančice zamudile. (Soglasno odobranje.) Nato so posamezni kandidati pozdravili volilce in razložili, zakaj da so sledili klicu NRS in prevzeli kot člani najmočnejše državne stranke tudi njeno kandidaturu v okraju. Obljubili so, da bodo v slučaju izvolitve posvetili vse svoje delovanje izboljševanju položaja delovnega ljudstva. Zbor je sprejel vsa ta izvajanja z velikim odobravanjem. Nato je še več govornikov razložilo in razbistrilo položaj, zlasti zakaj naj delavec voli NRS? Ali naj voli gospoda dekana v Ribnici ali nekega gospoda profesorja v Ljubljani, kot jih ima prva škrinjica? Saj si človek še do njih ne upa! Ali nemškega nacionalnega župnika Eppicha, ki hoče pokazati pred svetom kočevsko nemško moč še v Jugoslaviji? Ali liberalnega demokrata iz Loškega potoka ali iz Hriba nekje? Ali bivšega socialnega demokrata sedaj Radičevega velekmetskega pristaša Prepeluha? Mi nimamo velikih posestev, da bi volili Prepeluha kot zastopnika kmetijskih bogatašev, ker moramo živež kupovati. Preostaja nam torej le še peta, t. j. zadnja škrinjica NRS, ki je dala vsem stanovom, zlasti pa delavskim, nad vse častno zastopstvo na svoji kandidatski listi. S tem je pokazala, da je res prava ljudska stranka.

Take in podobne misli so izražali posamezni govorniki iz ljudstva, ki so ob enem tudi volilci. To je merilo za razpoloženje volilcev. Obenem že tudi približna slika izida volitev dne 13. januarja. Zlasti ako primerjamo shode drugih strank v Kočevju: pri Beljanu na shodu SLS je bilo 38 domačih volilcev, na shodih SDS jih je bilo enkrat 16, drugič pa 21. Prepeluh pa še sploh nobenega shoda ni priredil, ker očitno ve, da bi nihče ne prišel. Nemški nacionalci naredijo običajno shod tik pred volitvami, imajo ca. 200 volilcev in ti so jim itak sigurni.

Ribnica. Kar je pri nas delovnega ljudstva, bo vse volilo ali NRS ali SLS. Narodni socialci volijo NRS. SDSarji, ki so pod firmo Nacionalnega bloka skupaj z radikali dobili zadnjič 166 glasov, bodo to pot stotico črtali in najbrže še kaj povrhu. Vse kar s svojo glavo misli in se ne pusti kujonirati, je že izven SDS. Računi se, da bo dobil gospod Činkelj okoli 100 glasov, rajše več nego manje. Njegova škrinjica je zadnja. Volilci čutijo, da ako kdo zasluži zaupanje, ga gospod Činkelj, ki je pošten in deloven. Za njim bo vedno stala največja državna stranka, ona, ki ima vajeti. On sam bo vsled tega v skupščini več pomenil kot vsi drugi skupaj. Zato: dne 23. januarja vsi v zadnjo, v Činkeljevo škrinjico!

Sodražica. Spomladi 1. 1926 je Veliki župan ljubljanske oblasti razpustil pod vodstvom Antona Lovrenčiča iz Sodražice odlično

delujoči cestni odbor ter izročil vodstvo te samoupravne korporacije nekemu Loger-Arkotu iz Ribnice. Ljudstvo je bilo vsled tega razpusta silno razjarjeno; saj je 88 km dolgo cesto upravljal načelnik g. Lovrenčič za vzor vsem mejašem, tako da se je na licu mesta lahko takoj ugotovilo, kje preneha cesta sodražko ribniškega cestnega odbora in kje začne sosedna. V upravičilo tega postopka se je jelo namigavati po časopisju o nekorektnosti pisarniškega poslovanja in odredilo se je posebno strokovno komisijo Gradbene direkcije, da najde ev. pogoške. Delovanje te komisije je trajalo tri dni; niti dlake niso mogli najti napačne, nasprotno pa je komisija izjavila, da je bilo tudi pisarniško poslovanje gospoda Antona Lovrenčiča naravnost vzorno. Mesto da bi se dalo nesebičnemu in vzornemu voditelju zadoščenje, kar bi pričakoval vsak pravično misleč človek, je gerentstvo ostalo še nadalje in prišel je ukaz, da se izpeljejo nove volitve v cestni odbor. Ko je gospod Lovrenčič, pokoreč se oboroženi sili, izročil blagajno cestnega odbora, je izročil žnjo nad Din 25.000 gotovine. G. Arko Loger in tovariši so bili nad njeno vsebino, tako navdušeni, da so streljali od veselja. Ko so se izvršile nove volitve in je gerent oddal blagajno novoizvoljenemu cestnemu načelniku, je bila blagajna ne samo prazna, ampak tudi ca Din 100.000 dolga. V kakšnem redu so pa ceste, naj pa zadostuje okoliščina, da ste danes v nevarnosti, ako se peljete po najlepšem kosu ribniške doline, to je od Dolenjevasi do Ribnice, da se sredi ceste s kočijo prevrnete.

To je torej delovanje naših slovenskih strank za ljudstvo. To ljudstvo tudi dobro ve, in se bo 23. januarja po tem tudi ravnalo.

Gospodu Antonu Lovrenčiču, bivšemu dolgoletnemu trškemu županu v Sodražici, čigar županovanje je zapisano z zlatimi črkami v zgodovini Sodražice, častnemu članu požarne brambe, katero je dvignil visoko nad vse druge v celem okraju, prezasluznemu načelniku okrajnega cestnega odbora, itd. naj pa bo v tolažbo en pogled na lepo od njega obdelano njivo in na one klasove, ki na njej sedaj najbolj pokonci stoje. V takih ni zrnja. To bo občutilo tudi ljudstvo pri plačevanju dolgov.

Gradbeno direkcijo v Ljubljani bi pa v interesu javnosti prosili, da objavi rezultate revizije, ki jih hrani pod števil 7874 in da z objavo rezultata da nesebičnemu mnogoletnemu javnemu delavcu zadoščenje.

Kočevska Reka. Tu je bil zadnje čase ponovno posl. Škulj. Razširjal je tu in po okoliških vaseh, da je on tisti, ki je sprožil Župnisko progo, to je železniško zvezo Kočevje s Čabrom, in da bo on to zvezo oskrbel. Da se sprevidi lepo dvoigro, ki jo igra v železniškem vprašanju gospod Škulj, povejmo, da je na shodu v Banjaloki in 4. januarja na Brodu povdarjal, da je on za Musilovo progo in za nobeno drugo in da bo on Musilovo železnico skomandiral. Da ne bo slepomišnja, povejmo še to, da Škulj nobene železnice ne bo skomandiral, prvič, ker je SLS kot je lani v Novem Mestu javno povedala, za Črnomelj-Vrbovsko, SLS mora pa Škulj ubogati, in drugič, ker sploh poslanec ne bo več, ker ga lastna stranka ne bo več kandidirala. Torej so vse te njegove besede dvakrat prazno govoričenje.

Mozelj. Dne 9. januarja nas je obiskal nosilec kandidatne liste NRS za kočevski srez in še par njegovih in naših prijateljev.

Prišel je nekoliko pozno, ker so ga volilci po drugih krajih predolgo zadrževali, zato je 19 naših volilcev iz daljnih vasi odšlo na dom še pred njegovim prihodom, da so zamogli še pred trdo nočjo biti doma. Gospod Ludvik Tschinkel iz Ribnice se nam je predstavil kot kandidat. S svojim ljudomilim in prijaznim nastopom je takoj osvojil srca vseh. Ko je začul sosed Peter Lackner, ki je tudi kandidat na nemško nacionalni listi, ploskanje in pritrjevanje volilcev gospodu Tschinkelu, je poslal po vaškega krojača in prišel žnjim na zbor. Veselo so ga sprejeli volilci, v pričakovanju, da bo dal pomeriti vsakemu eno novo obleko. Toda gospod nemški kandidat so bili očitno slabe volje; bled kot zid so se vsedli v kot in metali najprej iz oči srdite strele, nato pa še iz jezika. Ko pa so se izstrelili, so uvideli, da je položaj tak, da še pričakovati ni, da bi jih za njih besede ščitila poslanska imuniteta, so prosili našega predsednika za odpuščanje, ki jim je velikodušno bilo tudi podeljeno. Nato so šli domov k mami, kjer so se polagoma pomirili. Volilci smo si pa ustvarili svoje mnenje, ko smo primerjali lepi, prevdarjeni in umerjeni nastop gospoda Tschinkla z nastopom nemškega kandidata gospoda Lacknerja. Odločitev ne bo težka. Vsi Slovenci in pametni Nemci bodo soglasno volili svojega kandidata, izbornega in pridnega gospodarja, Ludvika Tschinkela iz Ribnice, čigar škrinjica je peta, zadnja.

Iz Ribniške doline. Zelo nas veseli, da je Narodna Radikalna Stranka v srezu postavila svojo kandidatno listo. Mi Ribničani veliko trgujemo s Srbi; naša suha roba gre večinoma med nje. Zato hočemo 23. januarja pokazati, da so nam tudi politično bratje, ne samo gospodarsko. Pa novo pogodbo z Avstrijo bo treba narediti; v to pogodbo bo treba vzeti določila glede prostega trgovanja z našo suho robo po Avstriji. To pogodbo bo seveda delala NRS, ki je v vladi. Ako bo gospod Činkelj 23. januarja izvoljen za poslanca, bo to nam kot vodilni član te stranke prav lahko oskrbel. Zato bomo rešetarji vsi za gospoda Činklja, in njegovo, to je zadnjo škrinjico.

Banjaloka. Dne 16. januarja po maši je priredila pri Andreju Žagarju shod Narodna Radikalna Stranka. Prišel je srezki predsednik te stranke Dr. Ivan Sajovic, ki nam je predstavil nosilca te liste gospoda Ludvika Činklja iz Ribnice. Dr. Sajovic nam je najprej razložil pomen oblastnih volitev in pomen oblastne skupščine, ki ima še širši delokrog kot nekdanji deželni zbori in deželni odbori ter ima skrbeti za potrebe dežele ali kot se sedaj imenuje oblasti, podobno kot mora občina skrbeti za potrebe občine, ali beograjska skupščina za potrebe cele države. Pokazal je na siromaštvo, ki nas tlači in na nujnost, da se nam čimprej pomore, ker pridemo sicer vsi na beraško palico. Vse slovenske stranke so v zadnjih osmih letih dokazale, da nam ne umejo pomagati. Vsled tega je treba, da si pomagamo sami. To pa zamoremo le s pomočjo vlade. Ta sestavlja trgovske pogodbe s sosednimi državami in nam lahko odpre stara pota krošnjarstva, ta razpolaga čez državni denar in lahko nakloni plodovite podpore za razširitev domače obrti, vlada tudi odloča, kje se bodo gradile železnice, ki že z graditvijo prinesejo zlato reko s seboj. To zlato reko je treba potem primerno naložiti, kot v primerne hiše, da se otvori

tujski promet, v razširitev domače obrti, podjetnosti in industrije kot so storili svoje dni sedaj bogati Gorenjci ob gradnji karavansko-triglavske železnice. Ako pa hočemo naklonjenosti vlade, moramo imeti zvezo z eno stranko, ki jo sestavlja. To je pa Narodna Radikalna Stranka, ki se je v Sloveniji tako ojačila, da sedaj že samostojno kandidira. Roka roko, zvestoba za zvestobo. Nato je razvil svoj program dela kandidat Činkel, ki se je le s svojo pridnostjo in podjetnostjo povzpел do uglednega gospodarskega položaja v okraju. Izjavlja, da on ni mož besedi, pač pa mož prevdarnega dela. Kar bo v njegovi moči, bo vse storil za svoje volilce, ako bo izvoljen. To bo tem lažje, ker ne bo imel za seboj le svojih volilcev, kot druge stranke, ampak tudi vsedržavno Narodno Radikalno Stranko, ki ima škarje in platno v rokah. (Odobranje.) Nato so še posamezni volilci izražali svoje želje in potrebe ljudstva, pri čemur jim je odgovarjal Dr. Sajovic, ki je povedal celo vrsto za nas novih in zelo zanimivih stvari. Želimo le, da bi imeli večkrat tako zanimive in poučne shode.

Šalkavas. V nedeljo dne 16. januarja t. l. se je vršil lep shod NRS pri nas in sicer v restavracijskih prostorih Bizjak-Uran. Blizo 150 volilcev je napolnilo veliko dvorano. Shod je otvoril volilec Čadež, ki je podal volilcu Fabjančiču besedo. Ta je razložil pomen oblastnih volitev ter cilje in metode NRS. Za njim je povzel besedo bivši kočevski župan volilec Viktor Medved, ki je v živi besedi razložil bedo in gorje slovenskega delavca, malega obrtnika in uradnika ter otipljivo nerazumevanje slovenskih strank za slovenske male ljudi, dasi tvorijo ti večino slovenskega ljudstva. Naševal je slučaje, kjer so slovenski strankarji potegnili s tujim, angleškim kapitalistom proti slovenskemu delavstvu, mesto da bi mu pomagali v njegovem težkem boju za vsakdanji kruh, kar bi bila njih narodna dolžnost. Kot posebno drastičen primer je navedel štrajk v Guštanju. In ista stranka si drzne sedaj iskati kroglice za svoje mag-nate od ubogega zapuščenega delavca! Le Narodna radikalna stranka stoji v Sloveniji v vsakem oziru čista, le ona resnično priznava enakopravnost slovenskega delavca trpina z vsakim drugim državljanom, kar je posvedočila v našem srezu tudi s tem, da kandidira v Kočevju delavca in male ljudi na svoji listi, prepustivši jim po svojih statutih prosto roko za izbiro kandidatov na njeni listi. In katera stranka v kočevskem srezu skuša več pomagati ubogemu delavcu brez službe kot ravno radikalna, ki za delavce in njih otroke uveljavlja povsod svojo besedo, kjerkoli more. Na vseh drugih listah so kandidati in stranke, ki deloma mi njih ne poznamo, deloma pa oni ne nas. Zato bomo dne 23. januarja vrgli vsi kočevski delavci in mali ljudje svojo kroglico le v zadnjo škrinjico, kjer so tudi kandidati predvsem delavci in mali ljudje. Zlasti bomo storili to tudi bivši narodni socialisti, ker so nas naši voditelji v Ljubljani zapustili in se je Narodna socialistična stranka razletela. Burno odobranje je sledilo besedam volilca Viktorja Medveda, kateremu se ima kočevsko delavstvo izza časa njegovega županovanja za marsikaj zahvaliti in ga pozna kot dobrosrčnega in za delavske koristi energičnega moža. — Ko smo se razhajali, se je pripeljal v elegantni ekvipaži s parom čilih vrancev nosilec demokratske liste v srezu, veletrgovec gospod Ivan Rus

iz Loškega potoka. Tudi on se je prišel priporočiti za delavske kroglice za svojo demokratsko listo. Žnjim so bili nekateri znani demokratski gospodje iz mesta.

Fara. Narodna Radikalna Stranka je v nedeljo dne 16. januarja ob treh popoldne v resnici obdržala svoj napovedani shod pri nas. Veliko gostilniško dvorano Bauer-Majetičeve gostilne pri Fari in vse stranske prostore so napolnili to pot tako številni volilci, da takega shoda menda še ni bilo pri Fari. Tudi ženske so bile radovedne in tudi one so prišle nekoliko sramežljivo v stransko sobo poslušat. Ne samo po številu, tudi po vsebini takega shoda pri nas še nismo imeli. Navadno govorniki zabavljajo čez vse druge stranke in hvalijo svojo kot ribničani suho robo. To pot je pa prvi govornik, gospod Dr. Sajovic iz Kočevja, predvsem hvalil druge stranke, zlasti SLS, češ, da je to res velika in dobra stranka, ki je že nekoliko storila za slovensko ljudstvo, zlasti ko je imela deželni odbor kranjski v rokah. Obžaloval je le, da nima več starih voditeljev Šušteršiča, Kreka in Lampeta, ki so bili veliki možje, in pa to, da je v SLS očitno še vedno preveč starega razdiralnega duha, ker se stranka nikakor ne ume povzpeti do ustvarjanja, do sodelovanja v osrednji vladi, da bi bili Slovenci deležni ne samo bremen, ki jih sklepa parlament, ampak tudi dobrot, ki jih deli vlada. Hvali Dr. Korošca, ki da je brezdvomno dober voditelj, da pa mu očitno zakulisni ženiji padajo v hrbet

Govornik se je že pred leti, brez kakih političnih zvez, zavzel za zvezo Straže s Kočevjem in res je ožji odbor državnih strokovnjakov dne 16. decembra 1926 sklenil, da se ta proga vzame v predstoječi državni železniški zakon kot nujna. Prebivalstvu med Kočevjem in Stražo prinese ogromnih koristi. Le v svojem „Radikalu“ je pred leti opozarjal govornik na važnost te zveze, v ostalem pa delal na tihem, da ne izzove zavisti in zaprek. Musilove proge, dasi gospodarske proge, se je pred leti polastil politično poslanec Škulj, ki je po shodih toliko govoril o njej in z njeno pomočjo lovil kroglice, da je izzval nasprotje ministra Puclja, ki je sedel v vladi in ta je prinesel svojo progo, ono na Vrbovsko, češ, če imaš ti svojo kot navaden poslanec, zakaj bi pa še jaz ne imel svoje kot minister? In tako se je začel prepir. Na seji strokovnjakov dne 16. decembra 1926 v Beogradu je sklenil isti odbor strokovnjakov, da ne odobri ne Pucljeve in ne Musilove, ampak da pošlje na spomlad posebno komisijo v Kočevje, ki bo določila, kod naj se izpelje podaljšek iz Kočevja. Na to je govornik razpravljal o določitih Vidovdanske ustave, kako je država razdeljena in kako se ljudstvo samo upravlja v državi, v deželi ali oblasti, v srezu in občini, povsod po svojih zaupnikih ali poslancih, pri čemur voli po enega poslanca v Beograd na vsakih 40.000 prebivalcev, v oblastno skupščino na vsakih 10.000, v srezko pa na vsakih 3000 prebivalcev. Izza Dr. Sajovica se je oglašil

didatnimi listami NRS, ki jih tvorijo Slovenci. Stranka pa, v kateri sede Slovenci, Hrvatje in Srbi, pa ni ne samo slovenska ali samo hrvatska ali samo srbska, ampak stranka Srbov, Hrvatov in Slovencev ali vsedrjavna stranka... Kar se pa tiče pravičnosti vlade je govornik popolnoma istega naziranja kot gospod upravitelj: opozarja pa, da ko so imeli klerikalci oblast v deželnem zboru in odboru kranjskem, v katerem se je zbiral i klerikalni i liberalni davek, liberalnega seveda največ, da so takrat klerikalci v „Slovencu“ javno proglasili načelo, po katerem so se dosledno ravnali: „Klerikalcem groš, liberalcem pa knof!“ Vsled tega bi bilo morda umestnejše, da predno gospod upravitelj daje nasvete glede pravičnosti drugim strankam, uveljavi to načelo pravičnosti najprej v lastni...

Po še nekaterih večalimanj zanimivih pojasnitvah je g. Dr. Sajovic dvignil kozarec in napil na blagor in procvit Slovenije, kar bomo dosegli le s slogom in s skupnim delom brez ozira na stranke. Vsi navzoči volilci so se tej zdravici krepko in veselo odzvali, nakar sta se govornika poslovila. Jasno je, da bo vsedrjavna stranka pri Fari dobila lepo število kroglic. Zvestoba za zvestobo! K.

Izjava.

Na vprašanja številnih volilcev bivšega Nacionalnega bloka, za kaj da radikali kočevskega sreza ne sestavljamo s SDS skupne kandidatske liste za predstoječe oblastne volitve, naj mi bo dovoljeno tem potom odgovoriti, da radi tega ne, ker so demo-

23. januarja zadnja škrinjica je prava

v srezu kočevskem!

in vežejo roke, tako da ne more narediti tega, kar bi morda rad. Naše gospodarstvo, ki ne dobi od države tega, kar rabi, pa vsled tega že osem let propada in če se ne spremene razmere, bomo naskoro vsi berači. Ker vsaka stranka se briga naravno predvsem za svoje volilce, ki so jo dvignili radi svojih potrebščin na konja. Ako vladna stranka NRS nima v Sloveniji volilcev, tu tudi nima poslancev, ki bi skrbeli pri osrednji vladi za nas, ko naše slovenske stranke ne gredo v vlado. Tako smo prepuščeni samim sebi, to je predvsem bremenom države, dobrotam pa le malo. In ker nočejo naše stranke v vlado, bomo šli pa sami v vladno stranko, ki ima popolnoma za nas prikrojen program, in predru-gačili bomo te razmere sami. Le močna vladna stranka nam zamore odpreti stare krošnjarske trge z ugodnimi meddržavnimi trgovskimi pogodbami, le ona nam more dati izdatne podpore, da razvijamo v naših krajih obrt in iz nje industrijo ter da se prehranimo dostojno na svoji lastni zemlji, da jo ne samo očuvamo, ampak tudi obogatimo z dobičkanosnimi napravami ter jo tako pomnoženo izročimo svoji deci. In zakaj ne bi mogla biti stranka srbskega kmeta, obrtnika in delavca tudi stranka slovenskega? Le združeni bomo nekaj napravili in pomagli, razdvojeni in v prepiru bomo pa oboji tepeni. Zlasti pa brez pomoči močne srbske stranke ne bomo nikdar dosegli železnice, to je zveze Slovenije s Sušakom preko kočevskega okraja.

k besedi kandidat Ludvik Činkelj, ki je dejal, da on ni mož besedi, ampak dela kot kaže njegova preteklost in delu za svoje volilce bo posvetil za slučaj izvolitve poslancem najboljši svoje moči. Nato je poprijel za besedo župni upravitelj gosp. Janko Dimnik. Dejal je, da se mu v izvajanjih Dr. Sajovica nekaj točk ne dopade, n. p. da je govoril o železnici, kar govorniki SLS niso storili, da je za srbsko radikalno stranko, ki je za centralizem in da je govornik nekako dal razumeti, da kdor ne bo volil radikalno, naj ne računa na vladino naklonjenost, vlada pa da ima biti vsem pravična. Dr. Sajovic mu je odvrnil, da rad verjame, da govorniki SLS v teh krajih ne slišijo radi o železnici, še manje pa govore, saj se vsi spominjamo oficijelnega sklepa SLS, ki ga je podal bivši žel. minister v Davidovič-Koroščevi vladi l. 1925 na železniški konferenci v Novem mestu posl. SLS prof. Sušnik, da je namreč SLS za železnico na Črnomelj in torej ne na Brod Moravice in torej tudi skozi Fara ne. Kar se tiče srbske radikalne stranke bo gospod upravitelj, ki čita časopise in druge učene stvari, gotovo vedel, da sedi v NRS hrvatski poslanec, ki bo torej tudi imel svoje hrvatske volilce, da imamo dva Hrvata ministra na r. v NRS, enega pa Slovence, in da obstojajo okrožni odbor NRS za mariborsko in ljubljansko oblast, s številnimi srezskimi in občinskimi radikalnimi organizacijami, in tudi kan-

krati sestavili svojo lastno kandidatsko listo z demokratskim nosilcem še preje, predno so stavili na nas tozadevno domenjeni pismeni predlog in torej preje predno so zamogli naši zaupniki o tem sploh sklepati. Da bi pa NRS volila listo druge stranke, so pa naši zaupniki seveda soglasno odklonili, ker bi to pomenilo zanikanje lastne stranke.

Kočevje, dne 15. januarja 1927.

Dr. Ivan Sajovic,
predsednik Sreškega Odbora
NRS Kočevje.

Listnica uredništva.

Gospodu N. N. Sodražica. Ako je bila dotična oseba pred več nego 20 leti radi tatvine kaznovana in se med tem pošteno obnašala, so po našem mnenju posledice zastarele brez ozira na to, če je kazen brisana ali ne. Ta oseba je torej lahko član javne korporacije, bodisi občinskega bodisi cestnega ali oblastnega odbora. V interesu dotične osebe same bi pa seveda bilo, da položi ev. mandat, oz. da ne kandidira, da se ne razpravljajo v javnosti njegovi stari greh. Morda tudi v interesu sodelovanja in kolegov v odboru.

Izdaja za konzorcij in urejuje Ivan Bedina, Kočevje.
Tiskarna J. Pavliček, Kočevje.